

Kohti riistarikkaita reunoja

Vaihtumisvyöhykkeiden hoito

Enemmän elinvoimaa

Näissä ohjeissa tuodaan esille erilaisia keinoja, joiden avulla vaihettumisvyöhykkeiden hoitoa voidaan edistää elinvoimaisten riista- ja eläinkantojen parantamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Ohjeiden noudattaminen perustuu aina maanomistajan vapaaehtoisuuteen.

Vaihettumisvyöhykkeellä tarkoitetaan kahden erilaisen ekosysteemin välillä olevaa vyöhykettä, jossa on molempien alueiden piirteitä. Vaihettumisvyöhykkeet ovat pääsääntöisesti monimuotoisempia alueita kuin niihin rajautuvat ekosysteemit, koska niiden kasvi- ja eläinlajisto rakentuu molempien ekosysteemien lajeista. Vaihettumisvyöhykkeitä ovat esimerkiksi metsään rajautuvien avosoiden laitteet sekä metsiin rajautuvat peltojen ja vesistöjen reunavyöhykkeet.

Vaihettumisvyöhykkeitä ei aina huomioida metsätaloudessa erityiskäsittelyä vaativina kohteina. Vaihettumisvyöhykkeillä on tärkeä merkitys luonnon monimuotoisuuden ja metsäkanalintujen elinympäristöjen ylläpitämisessä. Ne tarjoavat samalla alueella kanalinuille elintärkeää suojaa ja ravintoa. Suoja muodostuu reunojen monimuotoisesta kenttä- ja pensas-kerroksesta ja puuston tiheys- ja kokovaihtelusta. Reunojen runsas hyönteislajisto ja varpu-kasvit, erityisesti mustikka, ravitsevat riistaa.

Vaihettumisvyöhykkeiden oikealla hoidolla voidaan saavuttaa suuret hyödyt riistalle ja muulle eliöstölle varsin pienillä kustannuksilla. Ohjeita noudattamalla voit ohjata metsänhoitoa riistaystävälliseen suuntaan ja samalla edistät vesiensuojelua, maisemanhoitoa, lukuisien muidenkin lajien elinoloja sekä metsien monikäyttöä. Lisäksi vaihettumis-

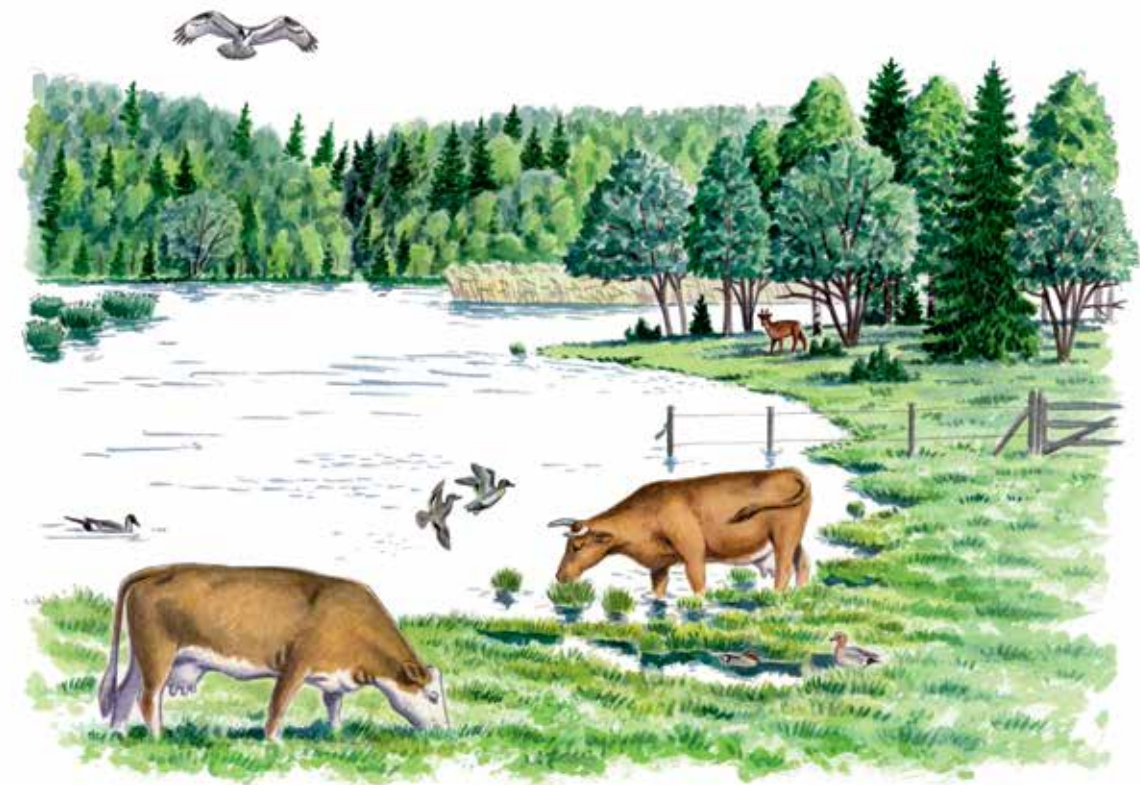
vyöhykkeiden hoito saattaa vähentää myrskytuho-riskiä sekä edistää peltojen kuivumista ja parantaa sadon kypsymistä pellonreunojen osalta.

Vaihettumisvyöhykkeiden hoito on järkevää kytkeä metsänhoidon yhteyteen. Ohjeet tulisi ottaa huomioon kaikissa metsänkäsittelyn vaiheissa aina taimikonhoidosta uudistushakkuuseen ja maanmuokkaukseen myös eri-ikäisrakenteisissa metsissä. Vaihettumisvyöhykkeitä on monenlaisia. Näissä ohjeissa pyritään tuomaan esille kaikille kohteille soveltuvia yleisohjeita sekä tarkempia hoitosuosituksia tietyjen vaihettumisvyöhyketyyppien hoitoon.

Vaihettumisvyöhykkeiden hoidossa metsänomistaja on avainasemassa. Hänellä on lailla suojeltuja luontotyyppejä lukuun ottamatta oikeus päättää miten riistaeläinten ja muiden lajien elinympäristöt otetaan huomioon hänen metsissään. Vaihettumisvyöhykkeitä lähiympäristöineen voi usein turvata myös vapaaehtoisen METSO-ohjelman keinoin. Suojelu ei yleensä rajoita monimuotoisuutta hyödyttäviä vaihettumisvyöhykkeen hoitotoimenpiteitä.

Ohjeiden tarkoitus on kertoa pääpiirteitä hoidon tavoitteista ja havainnollistaa hoitotoimet joilla nämä voidaan toteuttaa. Luontomme moninaisuus tarjoaa kuitenkin jokaiselle toteuttajalle mahdollisuuden omaan luovuuteen.

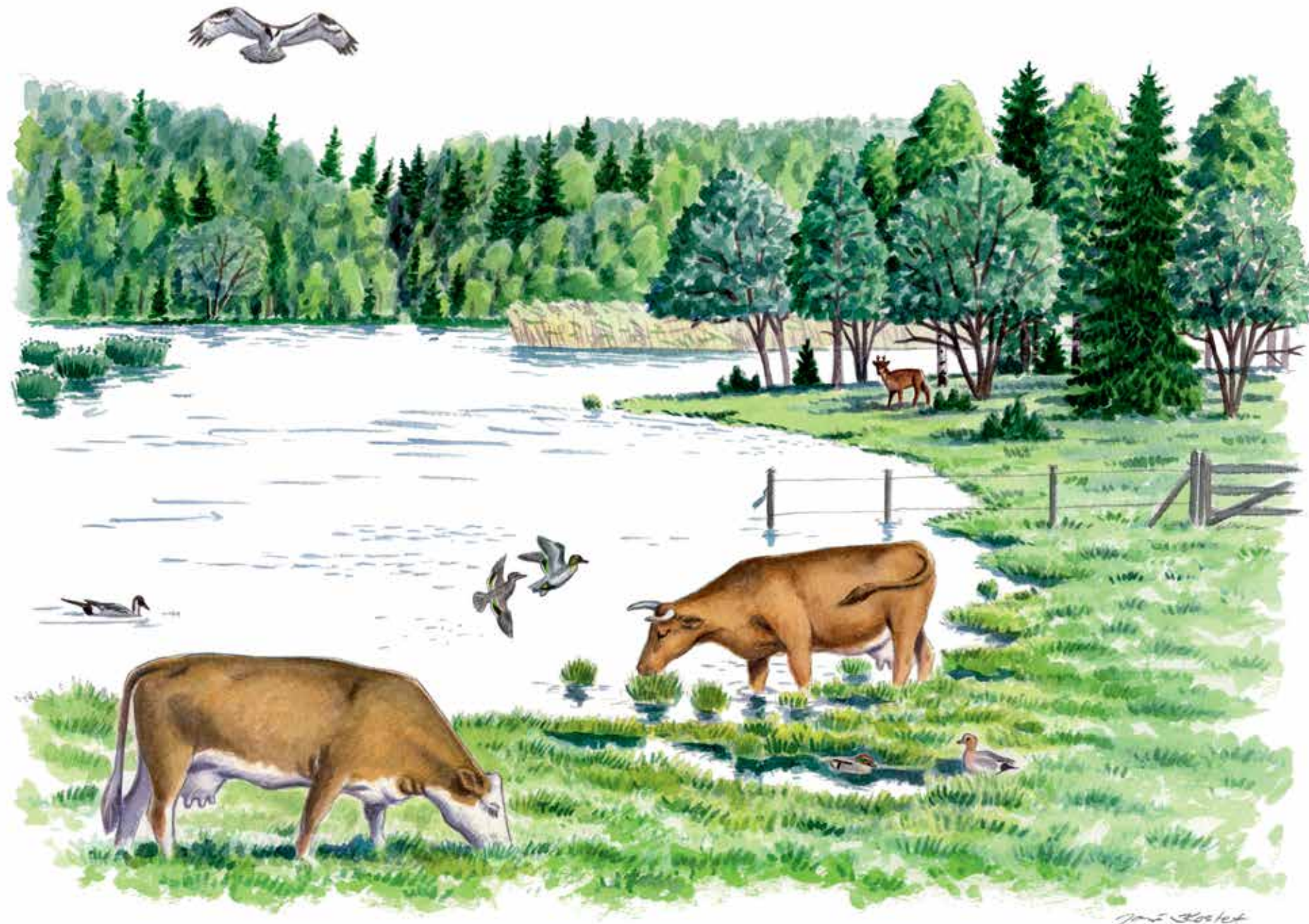
Ohjeet perustuvat Riistaa reunoilta – METSO yhteistoimintaverkosto –hankkeessa koottuun tutkimusmateriaaliin ja käytännön kokeemukseen.

Riistalle monipuolista maisemaa

Monet riistalajit menestyvät kylmää, nälkää ja petoja vastaan monimuotoisessa metsämaisemassa, josta löytyy suojaa ja ruokaa tarjoavaa monipuolista varpu- ja aluskasvillisuutta, sekapuustoa, puuston koko- ja tiheysvaihtelua sekä sopivasti hallittua hoitamattomuutta. Riistalle arvokkaat elinympäristöt ovat yleensä rakennepiirteiltään ja lajistoltaan monimuotoisia.

Elinympäristöjen parantaminen ja monimuotoisuuden lisääminen talousmetsissä on pitkäjänteistä työtä, jonka vaikutukset ulottuvat kymmenien vuosien päähän. Riistan kannalta erityisen tärkeää on toimia laajalla alueella – sopivia elinympäristöjä on oltava tarjolla riittävästi kullekin lajille sekä metsikön että alueen mittakaavassa.

HUOMIO MUSTIKKAAN

Mustikka on ylivoimaisesti tärkein kenttäkerroksen kasvi monille riistalajeille, kuten esimerkiksi metsäkanalinnuille ja hirvieläimille. Erityisesti metsäkanalintupoikueet kärsivät yhtenäisten mustikkavarvikkojen katoamisesta. Varttuvat metsäkanalintujen poikaset tarvitsevat ensimmäisten elinviikkojensa aikana mustikkavarvuston tarjoamaa hyönteisravintoa. Mustikan kukat, lehdet ja marjat ovat kaiken ikäisten metsäkanalintujen suosimaa ravintoa.

Mustikan peittävyys romahtaa avohakkuun jälkeen. Maanmuokkaus ja kantojen korjuu katkovat mustikan maavarsia, joiden turvin se pääasiassa leviää. Mahdollisimman kevyellä maanmuokkauksella minimoidaan vaikutuksia mustikkavarvustoon.

Tehokkain keino varvikoiden turvaamiseksi on välttää avohakkuuta varvustokohteilla ja tehdä harvennushakkuut ajallaan. Harvennushakkuut tuovat kenttäkerrokseen lisää valoa ja varvikko voi hyvin. Mustikan menestymistä voi edistää esimerkiksi eri-ikäisrakenteista metsänkasvatusta suosimalla ja pidättäytymällä maanmuokkauksesta. Eri-ikäisrakenteinen kasvatus soveltuu niille kasvupaikoille, joiden puusto voidaan uudistaa alikasvoksesta ilman maanmuokkausta.

Runsaasti
suojaa ja
tiheysvaihte-
lua sisältävä
kenttä- ja
pensaskerros

Yleisohjeet vaihettumisvyöhykkeiden hoitoon

Vaihettumisvyöhykkeiden hoidossa voidaan usein yhdistää useita metsänomistajan eri tavoitteita. Hoito voidaan suunnitella siten, että eri riistalajien elinympäristöt paranevat, luonnon monimuotoisuus lisääntyy, maisema monipuolistuu, vesiensuojelu tehostuu, myrskytuhot vähenevät ja peltojen viljely helpottuu.

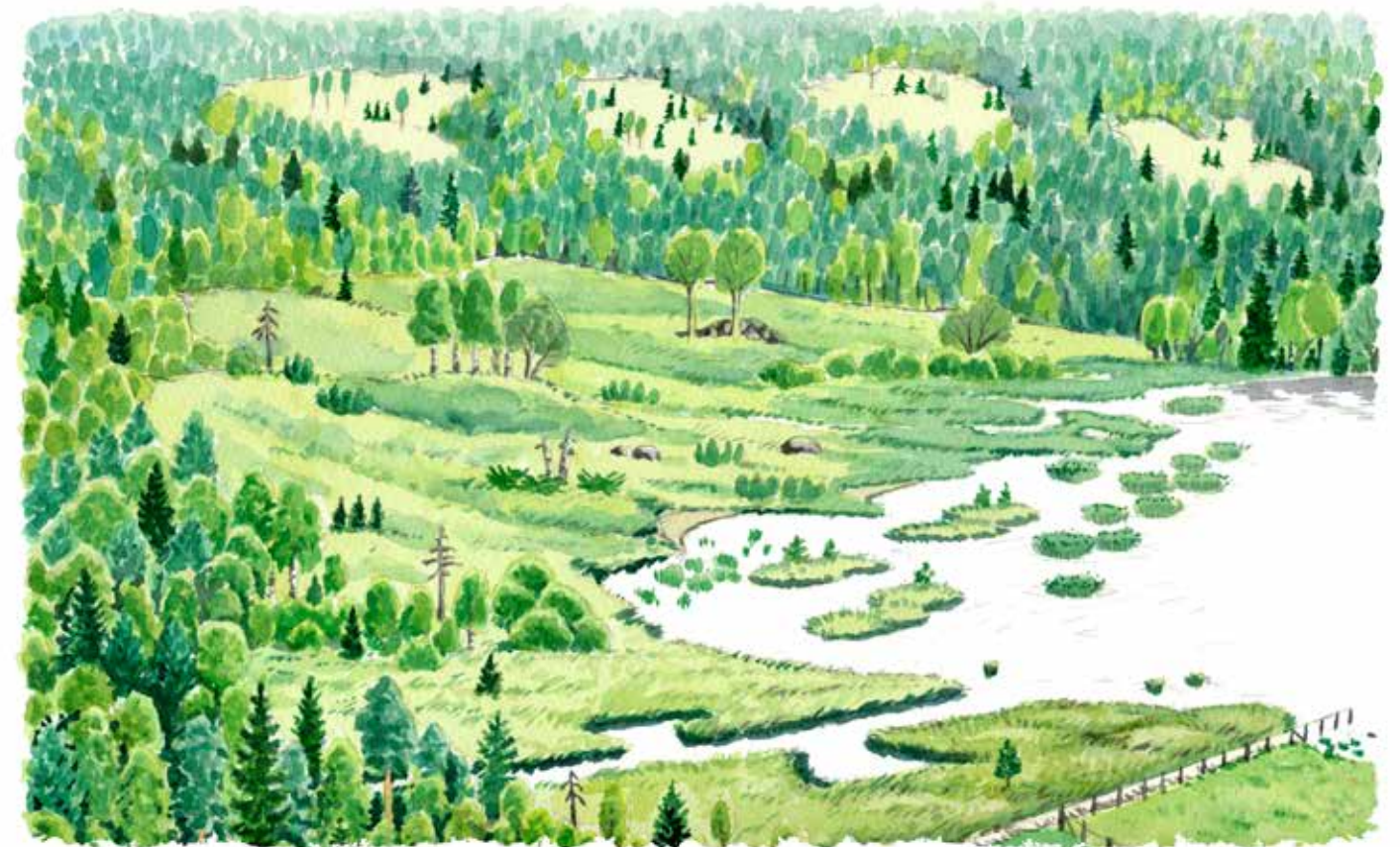
Erilaisten vaihettumisvyöhykkeiden monimuotoisuus syntyy erilaisten fysikaalisten ja biologisten ympäristötekijöiden kautta. Toimenpideehdotukset voidaan soveltaa käytäntöön kohteen luontaisten ominaisuuksien, alueen käyttöhistorian ja maanomistajien omien maankäyttötavoitteiden mukaan.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET:

- Säädä luonnontilaisen kaltaisena säilyneet vaihettumisvyöhykkeet ja pyri palauttamaan muuttuneet kohti luonnontilaa. Soiden vaihettumisvyöhykkeillä pyri kohti luonnontilaista, jatkuvasti puustoista tilaa. Vesien lähellä pyri joko varjoiseen metsäelinympäristöön (pienvedet, puustoiset rannat) tai puoliavoimeen, luhtaiseen suuntaan. Peltojen laidoilla pyri muuttamaan tilaa luontaista avoimemmaksi.
- Vaihettumisvyöhykkeen tavoitteena on ylläpitää suojaa ja ruokaa riistalle ja muulle lajistolle.
- Turvaa kohteen luontainen vesitalous ja vältä kaavamaisa hoitoa.
- Luo vyöhykkeelle monimuotoinen puustorakenne, joka koostuu eri puulajeista, erikokoisista puista, tiheistä ja harvemmista kohdista ja lahopuista.
- Lisää rakenteellista vaihtelevuutta avoimien ja suojaisten alueiden mosaiikilla.
- Säilytä mustikkaa kasvavat varvustot esimerkiksi sijoittamalla säästöpuuryhmät kuvion runsasvarpuihin kohtiin ja vältä näillä maanmuokaus- ja kantojen nostoa. Poimintahakkuut, oikea-aikaiset kasvatushakkuut ja hakkuutähteiden korjuu edistää mustikanvarvuston kasvua.
- Harkitse vaihettumisvyöhykkeen pitämistä jatkuvasti peitteisenä eri-ikäisrakenteisen metsänkasvatuksen avulla.
- Sijoita pysyvästi säilytettävät säästöpuuryhmät vaihettumisvyöhykkeelle. Poimi muualta arvokkaimpia puita ja säädä taloudellisesti vähäarvoiset – metson hakomännyt, haavat, lepät, koivut, pajut, raidat, vinot ja vikaiset puut.

VAIHETTUMISVYÖHYKKEEN HAKKUOHJEITA

- Pyri suunnittelemaan vaihettumisvyöhykkeen puuston ja pensaikon käsittely sulan maan aikana, jolloin kasvillisuuden ja kasvupaikkaolosuhteiden vaihtelut ovat hyvin nähtävissä.
- Toteuta puunkorjuutoimenpiteet maan ollessa roudassa tai maan ollessa kuivaa ja kantavaa.
- Vältä koneilla ajamista vaihettumisvyöhykkeellä, erityisesti pehmeäpohjaisilla turve- mailla.
- Merkitse vaihettumisvyöhyke omaksi metsätaloustalouksi jos se on tarpeeksi laaja (>0,3ha) ja ota huomioon se metsäsuunnitelmassa. Metsänhoitotoimenpiteen alkaessa vaihettumisvyöhyke on hyvä merkitä nauhoilla tai niitä pysyvämmillä merkeillä maastoon.
- Ilmoita metsänkäyttöilmoituksessa kohteen erityisluonne ja hakkuun tavoititila.
- Erityisen hyvin vaihettumisvyöhykkeelle soveltuvia hakkuutapoja ovat yläharvennus ja poimintahakkuu.
- Ota myös huomioon leimikon sisällä olevat riistalle tärkeät kosteat painanteet, joiden säilyminen tulisi turvata metsän käsittelyn yhteydessä.
- Toteuta toimenpiteet pääsääntöisesti pesintä- ja poikueajan (15.4 – 31.7) ulkopuolella. Huolehdi kohteen hoidosta säännöllisesti.

RIISTARIKKAAT VAIHETTUMISVYÖHYKKEET

Puusto kasvaa vaihteittain metsään siirryttäessä

Runsas kenttäkerros, lehtipuustoa, puuston tiheys- ja kokovaihtelua.

Huomio varvustoon – mustikka tärkein monille riistalajeille

Monipuoliset ranta-
vyöhykkeet – avoimet, puoliavoimet ja metsä-
ranta-
iset rikastuttavat lajistoa

Matala-
kasvuista suojaa alikasvoksen ja pensaiden suosimisella

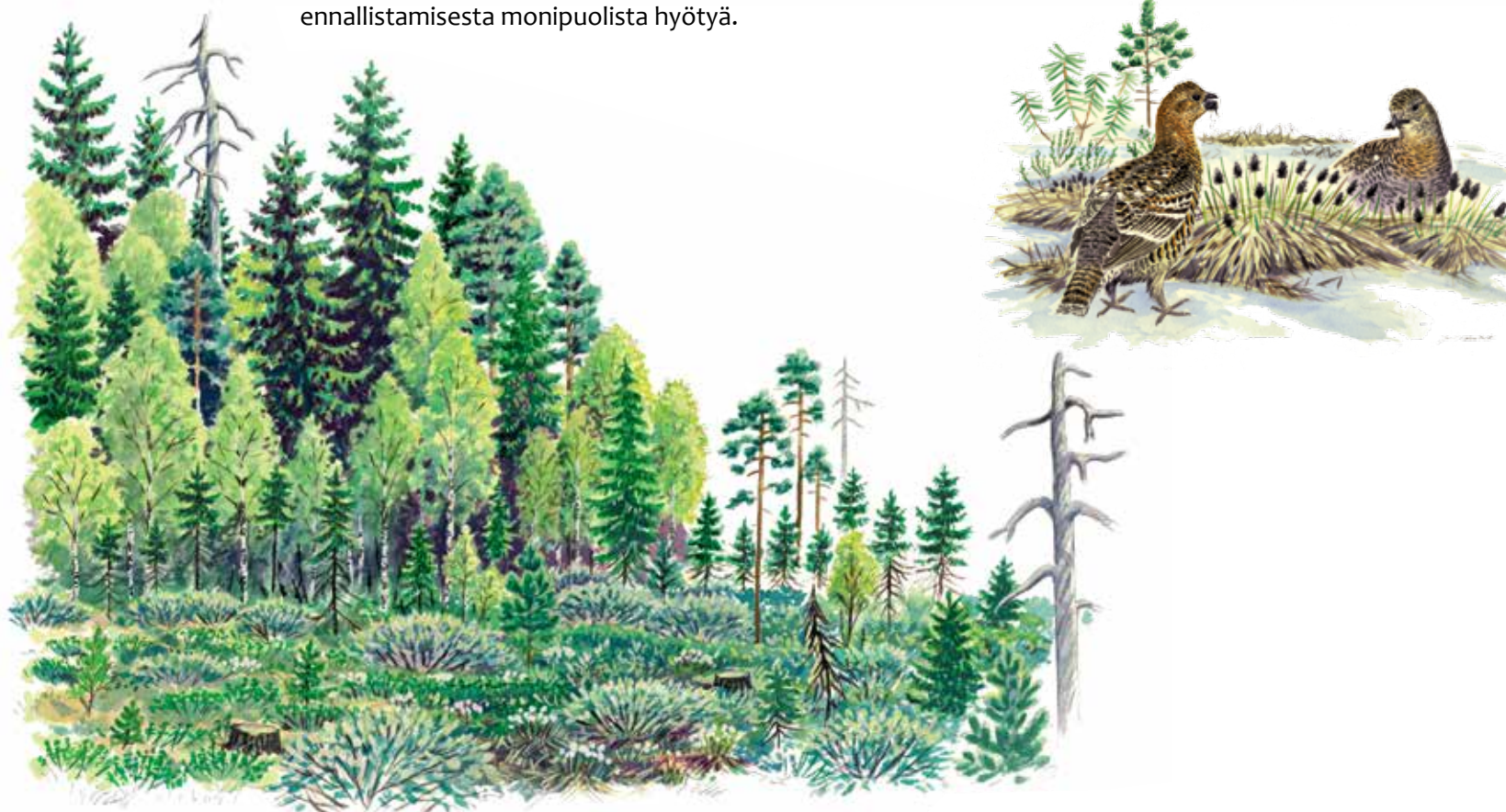
Soiden laidoilla kohti luonnontilaista, jatkuvasti puustoista tilaa

Metsän ja suon vaihettumisvyöhykkeet elintärkeitä kanalintupoikueille

Suon ja kankaan vaihettumisvyöhykkeet ja korvet ovat metsäkanalintujen poikueiden ja aikuisten lintujen avainelinympäristöjä. Niissä kasvaa yleensä runsaasti mustikkaa ja hyönteisravinnon määrä on pinta-alaa kohden moninkertainen kangasmetsiin verrattuna. Vaihettumisvyöhykkeitä ja korpia on kuivattu suuret määrät metsänkasvatukseen. Metsän ja suon vaihettumisvyöhykkeiden tilaa voidaan kohentaa jättämällä kunnostusojitukset tekemättä, ennallistamalla niiden vesitalous ja säilyttämällä vaihettumisvyöhykkeet puustoisina hakkuissa. Soiden ja metsien vaihettumisvyöhykkeet ovat merkittäviä ja omaleimaisia luonnon monimuotoisuutta ylläpitäviä kohteita, joiden välityksellä suot kytkeytyvät vesitaloudellisesti yhteen ympäröivien metsien kanssa.

Metsätaloudellisesti vähätuottoisten soiden ennallistamisesta monipuolista hyötyä.

SOIDEN REUNAT

- Säältä luonnontilaisen kaltaisena säilyneet vaihettumisvyöhykkeet.
- Luo tavoitekuva luontaisen kaltaisesta vaihettumisvyöhykkeestä ja pyri palauttamaan muuttuneet kohteet kohti luonnontilaa. Palauta suon ja metsänreunan luontainen vesitalous jos mahdollista. Lisää puuston ja pensaskerroksen koko-, tiheys- sekä puu- ja pensaslajivaihtelua. Ota huomioon myös kasvupaikkatekijöistä johtuva vaihtelu puuston koko- ja tilajakaumassa ja pyri aina mahdollisimman luonnolliseen vaihettumisvyöhykkeeseen.
- Avonaisemman suon ja puustoisemman reuna-alueen tavoitteena on saada aikaan liukuma, jossa puuston koko kasvaa vaihteittain suolta kivennäismaalle siirryttäessä. Kivennäismaan puolella vaihettumisvyöhykkeen käsittelyn tavoitteena on erirakenteinen jatkuvapuustoinen metsä.
- Lisää suoja ja tarjolla olevan ravinnon määrää esimerkiksi alikasvoksen ja pensaiden suosimisella (katajat, pajut, marjovat puut ja pensaas, latvotut kuuset). Avoimen alueen reunalle on erityisen tärkeää säilyttää matalakasvuista suoja riistalle.
- Säältä varvusto; erityisesti mustikka, mutta myös puolukka, juolukka- ja variksenmarjakasvustot. Sijoita säästöpuut runsasvarpuihin kohtiin. Vältä kunnostusojitusta, lannoitusta ja kantojen korjuuta.
- Säältä vanhat puuyksilöt, kolopuut, petolintujen pesäpuut, runsasnaavaiset kuuset, haavat, raidat, lepät, kelot ja maapuut. Keskitä säästöpuustoa vaihettumisvyöhykkeelle vanhojen puuyksilöiden ja lahoppuuston jatkumon turvaamiseksi.
- Vältä rikkomasta maanpintaa vaihettumisvyöhykkeellä. Pyri ehkäisemään ajourien syntymistä poimintahakkuilla ja tee tarvittaessa poikittaisia pistoja vaihettumisvyöhykkeelle.
- Säältä puustoa vaihtelevan levyiselle vyöhykkeelle kivennäismaan puolelle, varsinkin jos suon ja kankaan raja on jyrkkä.
- Säältä ja luo vaihtelevan levyisiä suojavyöhykeitä 5-50 metriä, jopa leveämpiä, sillä luontaiset vyöhykkeet voivat olla jopa satoja metrejä leveitä.
- Jätä kunnostusojituksen yhteydessä kankaan puoleinen niskaoja perkaamatta. Mieti onko vaihettumisvyöhykkeessä olevaa ojaa tarpeen kunnostaa lainkaan tai voisiko nykyisen ojan jättää nykytilaan ja tehdä uuden ojan hieman kauemmaksi. Tällöin vaihettumisvyöhykkeen vesitalous voisi palautua ja ojan varren puusto säilyä.
- Metsätaloudellisesti heikkotuottoisia soita kannattaa ennallistaa. Usein jo pelkkä ojen tukkiminen riittää. Poista ojituksen myötä tullutta puustoa ja jätä pystyyn alkuperäisen oloisia kakkyrämäntyjä. Oja voi padota ojapenkoista saatavalla maa-aineksella ja ojen pohjia voi täyttää puustolla (vältä kuitenkin salaojavaiikutusta).

Pellolta metsään

– riistarikkautta parhaimmillaan

Peltojen reunoilla on monenlaisia vaihtumisvyöhykkeitä – avoimen niittymäisiä, puoliavoimia tai sulkeutuneita hakamaita ja monikerroksellisia reuna-alueita. Perinteisessä karjatalouskäytössä muovautuneita avoimia ja puustoisia luontotyyppejä kutsutaan perinnebiotoopeiksi. Laidunnus ja niitto ovat aikojen saatossa muokanneet usein puustosta ja niittylaikuista mosaiikkimaisen luoden samalla ihanteelliset olosuhteet valosta, lämmöstä ja avoimuudesta hyötyville kasveille ja hyönteisille. Monet alueet ovat metsittyneet, jonka seurauksena vaihtumisvyö-

hykkeet ovat kaventuneet, niittymäiset laikut ovat umpeutuneet ja lajisto köyhtynyt ja muuttunut enemmän metsälajiston vallitsemaksi.

Näiden kohteiden hoidossa tärkeää on säilyttää ja korostaa sellaisia arvokkaita piirteitä, jotka luovat lisäarvoa riistalle, maisemalle ja luonnon monimuotoisuudelle, kuten lehtolajistolle. Pellon ja metsän välisten vaihtumisvyöhykkeiden puuston ja kasvien lajirikkaus luo monimuotoisuutta maatalousmaisemaan. Vaihtumisvyöhykkeet tarjoavat monipuolisen elinympäristön monille riistalajeille, linnuille, niittykasveille, hyötykasvien tuholaisia syöville pedoille sekä pölyttävälle ja mettä kerääville hyönteisille, kuten perhosille ja mehiläisille.

Tavoitteista riippuen voidaan pyrkiä lähinnä kolmeen erilaiseen rakenteeseen: 1) avoimeen niittyreunaan, 2) puoliavoimeen hakamaiseen vaihtumisvyöhykkeeseen tai 3) puustoiseen vaihtumisvyöhykkeeseen.

Pensas- ja lehtipuuvaltainen vaihtumisvyöhyke talousmetsästä pellolle parantaa ilman liikkumista ja valoisuutta pellon reuna-alueilla, jolloin pelto kuivuu nopeammin keväällä ja sateen jälkeen. Toimenpide parantaa pellon viljeltävyyttä ja sadon kypsymistä.

Pellon reunoilla suojaa tarjoavat matalakasvuiset pensaat, katajat ja latvotut kuuset.

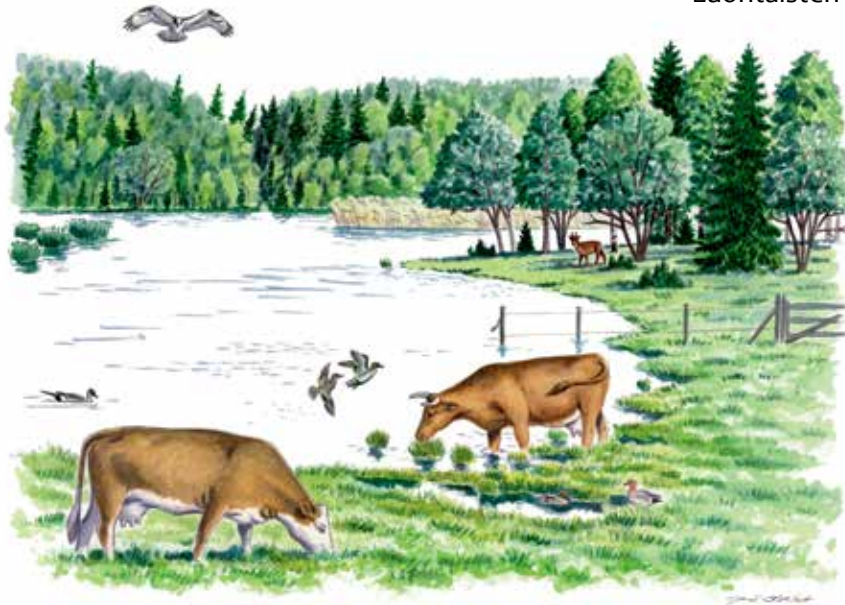
PELTOJEN REUNAT

- Pellon ja metsän vaihtumisvyöhykkeen leveys vaihtelee pääsääntöisesti 5 – 30 metrin välillä riippuen pellon ja sen ympäristön ominaisuuksista kuten ilmansuunnasta, puiden pituudesta ja maastonmuodoista.
- Korosta hoidossa puoliavoimuutta, mosaiikkimaisuutta, suojan riittävyttä ja sekä pelto- että metsälajistoa hyödyttävää monipuolista ravintokasvilajien valikoimaa.
- Suojaa luodaan säästämällä metsänhoidossa erilaiset pensaat, katajat ja lehtipuut. Suosi pellon reunalla matalakasvuisia lajeja. Puu- ja pensaskerroksen monikerroksellisuutta lisätään pellolta metsään päin. Peltoviljelmää varjostavia havupuita poistetaan.
- Säästä tarpeen mukaan leveäoksiset suojakuuset ja kuusiryhmät ja luo tarvittaessa kuusista suojaa latvomisen avulla. Myös suojaistutukset voivat tulla kyseeseen. Jättää voi myös muutaman hakkuutähdekanan pesimä- ja suojapaikaksi, mielellään ison kiven tai kannon päälle.
- Säästä marjoja tai pähkinöitä tuottavia lajeja ravinnoiksi linnuille ja nisäkkäille, kuten pihlajaa, tuomea, paatsamaa, tammea ja pähkinäpensasta. Lehtipuuvesakko tarjoaa ravintoa hirvieläimille ja saattaa vähentää kasvatusmetsien hirvieläinvahinkoja. Säästä aina lahoppuita ja vanhat maapuut. Voit myös lisätä monille lajeille hyödyllistä

lahoppuita jättämällä osan kaadettavista suurista puista maahan.

- Vapauta yksittäisiä näyttäviä ja monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puuyksilöitä kilpailusta harvaan, puoliavoimeen kasvatusasentoon, erityisesti jalopuita, mutta myös haapoja, raitoja, sekä leveälatvuksisia järeäoksaisia koi-juja ja mäntyjä.
- Huolehdi kenttäkerroksen ravintokasvien kuten mustikan, metsämansikan ja erilaisten niittykasvien hyvinvoinnista.
- Luo avoimia niittylaikkuja, joista hyötyvät monien niitty- ja ketokasvien ja päiväperhosten lisäksi pienet hirvieläimet, peltokanalinnot ja rusakot. Avoimet kiviröykkiöt ja kiviäidat sekä ladot luovat vaihtelevia pienelinympäristöjä hyönteisille, matelijoille ja linnuille. Pellon reunojen paahdeympäristöissä avoimuus on tarpeen auringon valon ja lämmön lisäämiseksi. Paahdepaikoilla maanpinnan rikkominen ja avoimen hiekkamaan näkyminenkin voi olla hyödyllistä.
- Vaihtumisvyöhykettä voi myös laajentaa perustamalla pellon puolelle ruokaa ja suojaa tarjoavan riistapeltokaistan.
- Vältä torjunta-aineiden ja lannoitteiden leviämistä vaihtumisvyöhykkeelle.
- Pellon reunojen hakkuu onnistuu pellolta käsin poimien. Puoliavoimen vaihtumisvyöhykkeen rakenteen ylläpitäminen vaatii toistuvaa puuston ja pensaskerroksen perkaamista ja harventamista.

Veden äärellä monimuotoisuus kukoistaa

Vesistöihin rajoittuvat vaihtumisvyöhykkeet ovat lajirikkaita elinympäristöjä. Niiden hoidossa tapauskohtainen harkinta ja vesiensuojelun huomioiminen on tärkeää. Avoin rantaniitty on osa hyvää lintuvettä, sillä se tarjoaa tärkeitä pesimäympäristöjä ja ruokailualueita monille sorsa- ja kahlaajalinnuille. Rantalaiddunnuksen loppumisen myötä aiemmin avoimet rannat ovat kasvaneet umpeen ja metsittyneet. Luontaisten ja rakennettujen kosteikkojen vaihtumisvyöhykkeiden monimuotoisuuden säilyttäminen vaatii jatkuvia hoitotoimia.

Metsien tehokas kuivatus ja ojitukset ovat vähentäneet pienvesien yleisyyttä ja niiden vaihtumisvyöhykkeitä on yhä vähemmän. Kausikosteikkojen, kosteiden painanteiden ja jokivarsien vaihtumisvyöhykkeiden ennallistaminen ja aktiivinen hoito ovat eduksi sekä riistalle, luonnon monimuotoisuudelle että monelle harvinaiselle lajille.

AVOIMET RANNAT JA TULVANIITYT

●●● Aloita reunavyöhykkeen hoitotoimet ajoissa. Huolehdi riittävästä avoimuudesta arvokkaan vesilintukosteikon vaihtumisvyöhykkeellä. Vesikasvillisuuden umpeuttamia, korkeiden puiden tai läpitunkemattoman pensaikon ympäröimiä kosteikoita vesilinnut välttävät. Maaston peitteisyys ja yksittäiset kyttäyspuut lisäävät lintujen, poikasten ja munapesien riskiä joutua saalistuksen kohteeksi.

●●● Pidä pajukkoa ja puustoa kurissa säännöllisillä raivauksilla ja niitoilla avoimilla rantaniityillä. Suosi laidunnusta, jonka avulla rantaniityt ja hakamaat pysyvät parhaiten avoimina.

●●● Säästä avoimilla rantaniityillä pienehköjä pensasryhmiä ja ruoko- ja saratuppaita lintujen suoja- ja pesäpaikoiksi. Poista liian tiheä ja korkea puusto.

●●● Säästä kosteikkojen laidalla erityisesti lehtipuita, jotka tarjoavat tärkeää ravintoa kosteikkoeläimistöille.

●●● Keskitä laajojen ruovikkoalueiden niitto osalle aluetta ja säästä myös yli hehtaarin laajuisia alueita koskemattomina sulkivien vesilintujen ja yhtenäisiä ruovikoita vaativien lajien vuoksi.

●●● Tee niitto pesimäajan jälkeen viimeistään elokuun alkupuoliskolla. Näin ravinteita poistuu mahdollisimman paljon. Vie leikkuujäte pois vedestä riittävän kauas maalle kompostoitumaan, jotta ravinteet eivät pääse rehevöittämään vesistöä.

●●● Toista raivaus ja niitto umpeenkasvaneilla alueilla aluksi vuosittain ja sitten 2 – 4 vuoden välein.

METSÄISET RANNAT

●●● Säästä kolo- ja lahopuut, kuusi- ja leppäryhmiä sekä kukkivia ja marjovia puita ja pensaita purojen, jokien ja lampien varsilla. Veteen putoavista lehdistä ja varjostuksen kautta rakentuvista valaistus- ja kosteusolosuhteista syntyy kokonaisuus, josta on hyötyä monille lajeille. Esimerkiksi pyy tarvitsee suojaa ja ruokaa, samoin puroissa vilistävät taimenet.

●●● Suosi lehtipuustoa, riittävän varjostuksen säilyttämistä, puuston monikerroksisuutta sekä järeiden vanhojen puiden sekä järeiden kuolleiden pysty- ja maapuiden esiintymistä.

●●● Vältä rikkomasta maanpintaa pienvesien vaihtumisvyöhykkeellä. Ehkäise ajourien syntymistä ja tee tarvittaessa poikittaisia pistoja vaihtumisvyöhykkeelle.

●●● Pyri säilyttämään tai ennallistamaan kuivatetut purouomat, tulvametsät ja kausi-

kosteikot, jotta alueen luontainen tulvadynamiikka palautuu.

●●● Huomioi vesiensuojelunäkökulmat riittäväillä suojakaistoilla. Älä lannoita, käsittele maanpintaa tai nosta kantoja vaihtumisvyöhykkeellä.

●●● Pyri huomioimaan riista ja rantavyöhykkeen selkärangattomat jättämällä 10 – 50 metrin puustoinen vyöhyke pienvesien ja vesistöjen rannoille.

●●● Huomaa että luonnontilaisten kaltaiset pienvedet kuten pienet lammet, purot, norot ja lähteiköt sekä niiden välittömät lähiympäristöt ovat metsä- ja vesiläilla suojeltuja kohteita.

●●● Matki majavan toimia ja anna majavan padota sopivalla paikalla. Perusta kosteikkoja ja poista myös puustoa luomalla runsaasti mosaiikkimaista rantaviivaa, jossa pensaskerros tihenee ja avoimetkin alueet lisääntyvät, tarjoten ruokaa ja suojaa runsaalle lajijoukolle.

Kohti riistarikkaita reunoja

Metsä

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

metsäkeskus

Metsänomistajat

mmm.fi

SUOMEN
RIISTAKESKUS
FINLANDS VILT CENTRAL

Suomen luonnonsuojeluliitto

TAPIO

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lisätietoa: www.riista.fi